

УДК 341.9:81'25

Мись Тетяна Іванівна

старший викладач кафедри іноземних мов

Юридичного інституту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Mys' Tetiana

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages

Law Institute

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ORCID: 0009-0000-7582-8214

**ЮРИДИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ:
ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ
СТРАТЕГІЇ**

**LEGAL TRANSLATION IN INTERNATIONAL LAW:
TERMINOLOGICAL CHALLENGES AND TRANSFORMATIONAL
STRATEGIES**

***Анотація.** Вступ. У сучасних умовах глобалізації та розширення міжнародної співпраці проблема адекватного перекладу юридичних термінів набуває особливої актуальності. Якісний юридичний переклад у сфері міжнародного права виступає ключовим чинником забезпечення взаєморозуміння між правовими системами та дотримання принципу юридичної визначеності.*

***Мета.** Метою статті є виявлення основних лінгвістичних і перекладознавчих проблем, які виникають під час перекладу міжнародно-правових текстів, а також аналіз стратегій і підходів до їх вирішення в українському перекладацькому контексті.*

Матеріали і методи. Матеріалами для дослідження стали тексти міжнародних договорів, конвенцій та судових рішень, зокрема документи ООН, Європейського суду з прав людини, а також нормативно-правові акти України, зокрема Конституцію України, Закон України «Про міжнародні договори України», Кримінальний процесуальний кодекс України та рішення Конституційного Суду України, що містять посилання на міжнародно-правові документи та інші англомовні джерела міжнародного права і їх офіційні українські переклади. Методи, застосовані у роботі: порівняльний аналіз, функціонально-семантичний метод, дискурс-аналіз, елементів трансформаційного підходу до перекладу.

Результати. Результати дослідження вказують на те, що однією з головних проблем перекладу юридичних текстів є наявність юридичних термінів з високим рівнем культурної та системної специфіки. Це стосується зокрема таких понять, як: «equity, common law, precedent», які мають багаторівневе значення та не завжди знаходять повні відповідники в українській правовій системі. Також проаналізовано проблему перекладу латинських термінів, що функціонують як архаїзми в англійському праві, але є ще активними в міжнародних документах. Особлива увага приділена фразеологічним конструкціям, що виконують номінативну, прескриптивну та ідіоматичну функції в юридичному дискурсі.

Перспективи. Перспективи дослідження полягають у розробці уніфікованої методики перекладу міжнародно-правових документів із урахуванням правових особливостей української юрисдикції, а також у створенні глосаріїв юридичних колокацій, які можуть стати інструментом підвищення якості перекладу.

Ключові слова: юридичний переклад, міжнародне право, термінологія, фразеологізми, латинізми, колокації, правова семантика.

Summary. *Introduction.* In the current context of globalization and expanding international cooperation, the issue of adequate translation of legal terms is gaining particular relevance. High-quality legal translation in the field of international law is a key factor in ensuring mutual understanding between legal systems and upholding the principle of legal certainty.

Purpose. The purpose of this article is to identify the main linguistic and translation-related challenges that arise in the translation of international legal texts, as well as to analyze the strategies and approaches to addressing these challenges within the Ukrainian translation context.

Materials and Methods. The materials for this research include texts of international treaties, conventions, and judicial decisions, in particular documents of the United Nations, the European Court of Human Rights, as well as normative legal acts of Ukraine, including the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On International Treaties of Ukraine," the Criminal Procedure Code of Ukraine, and decisions of the Constitutional Court of Ukraine that refer to international legal instruments. Other sources include English-language documents of international law and their official Ukrainian translations. The methods applied in this study are comparative analysis, functional-semantic method, discourse analysis, and elements of the transformational approach to translation.

Results. The results of the study indicate that one of the main challenges in translating legal texts lies in the presence of legal terms with a high degree of cultural and systemic specificity. This particularly concerns concepts such as: «equity, common law, and precedent», which have multilayered meanings and do not always have full equivalents in the Ukrainian legal system. The article also addresses the issue of translating Latin terms, which function as archaisms in English law but remain active in international legal documents. Special attention is paid to phraseological constructions that perform nominative, prescriptive, and idiomatic functions in legal discourse.

Perspectives. The prospects for further research include the development of a unified methodology for translating international legal documents, taking into account the legal specificities of Ukrainian jurisdiction, as well as the creation of glossaries of legal collocations that may serve as tools for improving translation quality.

Key words: *legal translation, international law, terminology, phraseologisms, Latinisms, collocations, legal semantics.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах правової глобалізації та зростання міжнародної юридичної взаємодії переклад правових документів з англійської мови на українську та навпаки набуває особливої актуальності. Англійська мова, яка відіграє провідну роль у сфері міжнародного права, торгівлі, дипломатії та діловодства, вимагає точного та адекватного перекладу в межах української правової системи. Водночас юридичний переклад є надзвичайно складним, оскільки передбачає не лише лінгвістичну, а й правову еквівалентність, що ускладнюється відмінностями між англосаксонською (прецедентною) та континентальною (нормативною) правовими системами. Особливо проблематичною залишається передача термінологічних одиниць, латинізмів, архаїзмів, усталених правових формул, граматичних конструкцій, а також фразеологічних одиниць, які можуть мати унікальне значення лише в межах однієї правової культури.

Наукова проблема полягає у відсутності єдиних підходів до вибору перекладацьких стратегій, які б забезпечували водночас точність, правову сумісність і зрозумілість правових текстів для цільової аудиторії. Практична значущість полягає у забезпеченні ефективного функціонування міжнародних угод, правової допомоги, судових процесів і ділової документації.

Отже, дослідження юридичного перекладу потребує подальшого аналізу з погляду мовної та правової відповідності, з урахуванням як теоретичних засад перекладознавства, так і специфіки міжнародного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Юридичний переклад як міждисциплінарне явище досліджувався багатьма науковцями як в Україні, так і за кордоном. Mona Baker [1] розглядає основні принципи перекладу в контексті міжмовної комунікації та акцентує увагу на контекстуальній відповідності. Peter Newmark [2] запропонував підходи до передачі термінології, що є актуальними і для юридичного перекладу, хоча його дослідження мають ширший спектр. Susan Šarčević [3] у своїй праці *New Approach to Legal Translation* розкриває проблематику правової еквівалентності в межах перекладу нормативно-правових актів, зосереджуючи увагу на різниці правових систем. Łucja Biel [4] акцентує на понятті "текстової сумісності" перекладеного закону, вводячи поняття "єврофог" для позначення складностей у сприйнятті перекладених правових текстів. Anne Lise Kjær [5] аналізує роль юридичного перекладу в багатомовному правовому просторі ЄС, наголошуючи на необхідності функціонального підходу.

В. О. Кулик [6] пропонує систематизований огляд методів перекладу юридичних термінів у межах українського правового поля, тоді як Гнатюк Л. П. [7] звертається до проблеми передачі латинізмів та архаїчної термінології. Як зазначає Ю. Трач [8], переклад актів європейського права потребує не лише лексичної точності, а й врахування ієрархії джерел. На думку А. Мартинюка [9], мовна політика держави значною мірою впливає на формування терміносистеми у сфері міжнародного права. О. Снитко [10] акцентує увагу на труднощах перекладу правової термінології, спричинених розбіжностями між системами права, та важливості збереження функціональної адекватності в перекладі.

Попри наявні дослідження, потребує подальшої уваги питання передачі фразеологізмів, архаїчних формулювань, складних граматичних конструкцій та впливу культурно-правових відмінностей між англосаксонською та континентальною традиціями. Це зумовлює актуальність цієї статті, яка спрямована на узагальнення перекладацьких прийомів, що дозволяють досягти як лінгвістичної, так і правової точності.

Формулювання цілей статті. Метою статті є – аналіз лінгвістичних і правових особливостей юридичного перекладу між англійською та українською мовами, а також визначення перекладацьких трансформацій, що забезпечують точність і правову еквівалентність. Завдання дослідження передбачають:

- проаналізувати лінгвістичні труднощі перекладу юридичних термінів у міжнародному праві;
- визначити вплив правових систем на перекладацькі стратегії;
- охарактеризувати типові помилки та ризики юридичного перекладу;
- виокремити ефективні трансформаційні підходи для забезпечення адекватності та точності перекладу.

У дослідженні застосовано методи контент-аналізу правових текстів, порівняльного аналізу перекладених міжнародно-правових документів, а також структурно-семантичний аналіз термінологічних одиниць. Це дозволяє виявити найбільш уживані перекладацькі стратегії та типові трансформації.

Виклад основного матеріалу. У практиці перекладу міжнародних правових документів особливої уваги потребує точне відтворення термінології в таких джерелах, як Європейська конвенція з прав людини, установчі документи Європейського Союзу, документи ООН, СОТ чи ЮНСІТРАЛ. Наприклад, під час перекладу положень Конвенції про захист прав людини особливу складність становить термін *margin of appreciation*,

який має складну інтерпретацію та не має прямого відповідника в українській правовій традиції [4, с. 103; 3, с. 127]. Зазначений термін активно використовувався, зокрема, у справі *Handyside v. the United Kingdom* (1976), де ЄСПЛ визнав наявність національного простору для тлумачення норм. Неправильний переклад цього поняття міг би змінити розуміння межі дозволеного втручання держави в права людини. Такі приклади демонструють, що юридичний переклад виходить за межі лінгвістичного процесу і є частиною правозастосування на міжнародному рівні.

Відповідно до статті 9 Конституції України [11], чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства. Це підвищує вимоги до точності перекладу таких договорів, адже помилки можуть мати безпосередні юридичні наслідки. Стаття 33 Віденської конвенції про право міжнародних договорів (1969) прямо передбачає, що всі мовні версії договору мають однакову юридичну силу, що покладає на перекладача відповідальність за змістовну однозначність.

Уніфікація правової термінології через переклад міжнародних документів сприяє правовій гармонізації між країнами з різними правовими системами. У контексті діяльності ЄС, ООН, СОТ чи ЮНЕСКО, однакове тлумачення норм можливе лише за умови чіткого перекладу термінів, що запобігає юридичним колізіям і сприяє однаковому застосуванню норм [5, с. 513]. З огляду на участь України в багатьох міжнародно-правових угодах, переклад стає інструментом реалізації зобов'язань, зокрема відповідно до Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, ратифікованої Законом України від 15.05.2003 № 802-IV. Змістовна неточність перекладу може порушувати права громадян у сфері доступу до правової інформації [12].

Peter Newmark [2, p. 45] наголошує, що переклад не є статичним процесом, а має творчий характер, оскільки залежить від вибору між різними можливими варіантами передачі змісту, враховуючи жанр, мету тексту та особливості аудиторії. Мовна надлишковість, на думку Newmark, – це основа для творчої свободи перекладача чи юриста у знаходженні оптимального варіанту, який би найбільш повно відповідав оригіналу та функції тексту в мові перекладу.

Проте не існує абсолютної свободи вибору. Це пов'язано, перш за все, з мовними ресурсами, що обмежують можливості варіативності. Зокрема, неможливо замінити однозначні відповідники, такі як терміни (наприклад, «патент» – patent, «банкрутство» – bankruptcy), власні назви (наприклад, «Європейський Союз» – the European Union, «Київ» – Kyiv) та інші [1; 13].

Також обмеженням для творчості перекладача виступають граматичні особливості мови перекладу. Зокрема, англійська мова характеризується жорстким порядком слів, який визначає прямий синтаксис [2]. Тому при перекладі з англійської на українську юрист повинен враховувати ці відмінності, щоб передати правильний інформаційний акцент і зберегти природність тексту.

Під час перекладу офіційно-ділової документації надзвичайно важливо суворо дотримуватися структурних особливостей оригінального тексту. Високі стандарти оформлення таких документів обумовлюють не лише необхідність точного відтворення змісту, а й збереження їхньої формальної структури, яка включає заголовок, вступну частину, основний текст, заключні положення, підпис, печатки та інші формальні елементи [14; 2]. Кожен із цих компонентів має своє значення в контексті комунікації та правової сили документа, тому їхнє правильне оформлення є обов'язковим для забезпечення юридичної дійсності і чіткої інтерпретації тексту.

Крім того, юрист повинен брати до уваги жанрові та функціональні особливості документа, адже, наприклад, договір, наказ або офіційний лист мають свої типові формулювання та стандартні кліше, що потребують точного і адекватного відтворення в мові перекладу [15]. Ігнорування цих норм може суттєво вплинути на легітимність і ефективність документа у правовому та адміністративному контексті.

У процесі перекладу текстів офіційно-ділового стилю необхідно забезпечити не лише точне й адекватне відтворення змісту оригіналу, але й суворо дотримуватись низки лексико-граматичних норм, властивих цьому функціональному стилю. Зокрема, у таких текстах, особливо в юридичних документах і судових рішеннях, спостерігається надзвичайно висока щільність клішованих виразів, скорочень, аббревіатур, спеціальних позначень і формулювань, які змінюються залежно від жанру чи типу документа [4 с. 45; 6, с. 102].

До характерних рис мови офіційних документів зазвичай відносять:

- сталість і традиційність мовного оформлення;
- формалізованість і кодованість мовної системи (зокрема, використання сталих аббревіатур та скорочень);
- точність і лаконічність формулювань;
- нейтральний, беземоційний тон викладу;
- переважання безособових конструкцій та номінативних зворотів [16, с. 56–57; 2, с. 151].

Таким чином, переклад таких текстів вимагає від не лише високої мовної компетентності, а й ґрунтовного ознайомлення з фаховими кліше, шаблонними структурами й типологією документів. Недостатньо здійснити прямий переклад окремих лексем – слід використовувати стандартизовані словосполучення, які мають нормативне функціонування у мові перекладу [14, с. 89]. Особливо це стосується перекладу судових рішень, де необхідно дотримуватися так званої “мови жанру” – тобто лінгвістично

формалізованої структури викладу, прийнятої в юридичній практиці. Для досягнення цього варто попередньо проаналізувати автентичні документи відповідного жанру, аби забезпечити точність, формальну відповідність та правову коректність перекладу [3, с. 112–113].

Помилки в юридичному перекладі міжнародних документів можуть мати серйозні наслідки, включаючи юридичні суперечки, різночитання норм і навіть порушення зобов'язань сторін. Згідно зі статтею 33 Віденської конвенції про право міжнародних договорів (1969), тексти міжнародного договору, складені різними мовами, мають однакову юридичну силу, і у разі розбіжностей тлумачення повинно враховувати обидві мовні версії [17, Article 33]. Це покладає особливу відповідальність на юриста, як посередника між правовими системами, який має забезпечити семантичну точність, зберігаючи при цьому юридичну однозначність формулювань [5, с. 510; 3, с. 112–113]. Різночитання у перекладі можуть спричинити розбіжності в юридичній інтерпретації одних і тих самих положень у різних країнах. Це особливо критично у випадках, коли суди або арбітражі використовують різні мовні версії документа, що може призвести до протилежних рішень [3, с. 115].

У практиці міжнародних судів траплялися ситуації, коли помилки перекладу спричиняли спір щодо зобов'язань сторін. Наприклад, у справі *Kasikili/Sedudu Island* (МПС, 1999) вирішальну роль відіграло тлумачення географічного терміна в різних мовних версіях договору між Намібією та Ботсваною. Це свідчить про те, що юридичний переклад може мати прямий вплив на вирішення міжнародних конфліктів.

Юридичні тексти мають особливу стилістику, що вимагає використання чітких мовних формулювань, усталених конструкцій і специфічної термінології. У процесі перекладу таких текстів застосовують низку трансформацій:

- лексичні трансформації: генералізація (treaty → «міжнародна угода»), конкретизація (legal entity → «юридична особа»), модуляція (may → «має право»);
- синтаксичні трансформації: зміна порядку слів, заміна пасивних конструкцій активними (shall be signed → «підписує»);
- стилістичні кліше: переклад конструкцій на кшталт «whereas, hereby, thereof» через українські відповідники «враховуючи», «цим», «цього документа» тощо.

Однією з ключових ознак офіційно-ділового стилю є використання лексичних одиниць виключно в їхньому прямому, словниковому значенні. У таких текстах не допускається вживання слів у переносному чи контекстуально зумовленому значенні, як і не властиві їм емоційні відтінки. Мовлення в офіційно-ділових текстах повинно залишатися максимально нейтральним, об'єктивним і точним.

Особливу роль у подібних текстах відіграють сталі словосполучення, мовні кліше, а також традиційні вирази, багато з яких мають латинське походження. Попри те, що вони можуть здаватися архаїчними або неприродними в розмовному мовленні, у юридичному та діловому дискурсі вони виконують чітко визначену функцію – забезпечення юридичної однозначності та формальної точності [7, с. 47].

Найпоширеніші латинські вирази, що зберігають юридичну релевантність у сучасних офіційних документах: «de facto – фактично», «de jure – юридично, відповідно до закону», «a priori – з наперед заданого», «inter alia – серед іншого», «ipso facto – внаслідок самого факту», «ex officio – за посадою», «ad hoc – спеціально для цього випадку», «per se – сам по собі», «status quo – наявний стан речей», «pro forma – для форми».

Таким чином, недостатньо просто відтворити зміст документа мовою перекладу – важливо також дотримуватися усталених лексичних і синтаксичних конструкцій, відповідних діловому стилю. Це вимагає

попереднього вивчення типових структур і мовних одиниць, характерних для цільового жанру, зокрема юридичних документів.

Головним завданням є максимально повна і точна передача змісту оригінального тексту засобами мови перекладу. Як правило, фактична спільність змісту між оригіналом і перекладом є суттєвою, проте її досягнення залежить від низки факторів – як лінгвістичних, так і культурних. У зв'язку з цим варто розрізняти два поняття: потенційна еквівалентність і перекладацька еквівалентність.

Потенційна еквівалентність передбачає теоретично можливу максимальну спільність змісту двох текстів, створених різними мовами, за умови дотримання структурних і семантичних особливостей кожної з них. Іншими словами, це ідеальна відповідність, але яка на практиці обмежується ресурсами мовної системи, прагматикою та нормами мовлення.

Натомість перекладацька еквівалентність – це реальна ступінь змістової близькості між оригіналом і перекладом, яка фактично досягається в процесі перекладу. Вона формується в результаті компромісу між точністю змістової передачі, з одного боку, та вимогами мови перекладу – з іншого [1, с. 111]. Саме тому переклад не може розглядатися як буквальне копіювання, а є складним процесом інтерлінгвістичної і міжкультурної інтерпретації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Юридичний переклад у сфері міжнародного права вимагає поєднання лінгвістичної точності, правової відповідності та функціональної адекватності, що зумовлює його складність як міждисциплінарного явища. Проаналізовані термінологічні труднощі, зокрема пов'язані з перекладом архаїзмів, латинізмів, фразеологічних конструкцій, специфічних правових формул і структур, свідчать про те, що традиційні лінгвістичні підходи не завжди забезпечують повноцінну правову еквівалентність. Важливою умовою

ефективного перекладу є глибоке розуміння як вихідної, так і цільової правових систем, з урахуванням культурно-правового контексту кожної з них.

У результаті дослідження встановлено, що юридичний переклад потребує застосування адаптивних трансформаційних стратегій, які поєднують точність, однозначність і збереження юридичної сили документа. Особливої уваги заслуговує стандартизація термінів, дотримання формальних ознак офіційно-ділового стилю та урахування жанрово-структурних вимог, що значно зменшують ризики помилок і правових колізій.

Перспективи подальших досліджень бачаться у таких напрямках:

- розроблення типології трансформацій юридичного перекладу з урахуванням конкретних правових жанрів (договори, рішення судів, закони тощо);
- аналіз впливу національного законодавства на вибір перекладацьких стратегій у сфері міжнародного права;
- укладання двомовних (англо-українських) глосаріїв юридичних термінів із поясненням культурно-правового навантаження;
- дослідження перекладацьких помилок у міжнародній судовій практиці як джерела емпіричних даних для удосконалення освітніх програм з юридичного перекладу.

Доцільно також розглянути вплив рішень Конституційного Суду України, де переклад міжнародних договорів або їх застосування через переклад прямо згадується у висновках. Наприклад, у Рішенні КСУ від 13 грудня 2001 року №18-рп/2001 наголошено на юридичній силі міжнародного договору, ратифікованого Україною, що посилює значення точного й коректного перекладу відповідних положень [18; 19]. Водночас у практиці Верховного Суду неодноразово зазначалося, що суд повинен звертатися до норм міжнародного права з урахуванням їх офіційного

перекладу. Наприклад, у постанові ВС від 25.06.2020 у справі № 161/8270/15-ц наголошено, що розбіжності між перекладом і оригіналом Конвенції можуть вплинути на судові рішення [20].

Комплексний підхід до вивчення юридичного перекладу сприятиме глибшому розумінню механізмів міжкультурної правової комунікації та удосконаленню стандартів перекладацької діяльності у сфері міжнародного права.

Література

1. Baker M. In other words: A coursebook on translation. 2nd ed. London: Routledge, 2018. 370 p.
2. Newmark P. A textbook of translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.
3. Šarčević S. New approach to legal translation. The Hague: Kluwer Law International, 1997. 370 p.
4. Biel Ł. Lost in the Eurofog: The textual fit of translated law. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014. 270 p.
5. Kjær A. L. Legal translation in the European Union: A research field in need of a new approach // Language and the law: International outlooks / eds. A. L. Kjær, S. Pommer. Copenhagen: DJØF Publishing, 2007. P. 497–512.
6. Кулик Б. О. Теорія та практика перекладу: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 376 с.
7. Гнатюк Л. П. Особливості перекладу латинських термінів у юридичному дискурсі. Київ: Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2012. 124 с.
8. Трач Ю. І. Проблеми перекладу правових актів Європейського Союзу українською мовою. *Професійна комунікація: лінгвістичні та перекладознавчі аспекти*. Київ: НАУ, 2018. С. 85–92.

9. Мартинюк А. П. Мовна політика і термінотворення у сфері міжнародного права. *Міжнародне право і переклад: виклики глобалізації*. Київ: Ін-т міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка. 2020. С. 112–120.

10. Снитко О. В. Особливості перекладу правової термінології в умовах двомовного правового простору. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2019. № 66(1). С. 247–252.

11. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.

12. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин. Ратифікована Законом України від 15.05.2003 № 802-IV. *Відомості ВРУ*. 2003. № 30. Ст. 259.

13. Chesterman A. Memes of translation: The spread of ideas in translation theory. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2016. 220 p.

14. Biel Ł., Staiger, U. Legal translation explained. London: Routledge, 2014. 224 p.

15. Katan D. Translating cultures: An introduction for translators, interpreters and mediators. 2nd ed. London: Routledge, 2009. 384 p.

16. Bhatia V. K. Analysing genre: Language use in professional settings. London: Longman, 1993. 240 p.

17. United Nations. Vienna Convention on the Law of Treaties, 23 May 1969. United Nations, Treaty Series, vol. 1155. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf> (дата звернення: 31.05.2025).

18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 №1906-IV. *Відомості ВРУ*. 2004. № 50. Ст. 540.

19. Рішення Конституційного Суду України №18-рп/2001 від 13.12.2001. *Офіційний вісник України*. 2001. № 51. Ст. 2276.

20. Постанова Верховного Суду від 25.06.2020 у справі № 161/8270/15-ц. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90167787> (дата звернення: 31.05.2025).

References

1. Baker M. In other words: A coursebook on translation. 2nd ed. London: Routledge, 2018. 370 p.
2. Newmark P. A textbook of translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.
3. Šarčević S. New approach to legal translation. The Hague: Kluwer Law International, 1997. 370 p.
4. Biel Ł. Lost in the Eurofog: The textual fit of translated law. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014. 270 p.
5. Kjær A. L. Legal translation in the European Union: A research field in need of a new approach // Language and the law: International outlooks / eds. A. L. Kjær, S. Pommer. Copenhagen: DJØF Publishing, 2007. P. 497–512.
6. Kulyk B. O. Teoriia ta praktyka perekladu: navch. posibnyk. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 2017. 376 s.
7. Hnatiuk L. P. Osoblyvosti perekladu latynskykh terminiv u yurydychnomu dyskursi. Kyiv: Kyivskyi nats. un-t im. Tarasa Shevchenka, 2012. 124 s.
8. Trach Yu. I. Problemy perekladu pravovykh aktiv Yevropeiskoho Soiuzu ukrainskoiu movoiu. Profesiina komunikatsiia: linhvistychni ta perekladoznavchi aspekty. Kyiv: NAU, 2018. S. 85–92.
9. Martyniuk A. P. Movna polityka i terminotvorennia u sferi mizhnarodnoho prava. Mizhnarodne pravo i pereklad: vyklyky hlobalizatsii. Kyiv: In-t mizhnarodnykh vidnosyn KNU imeni Tarasa Shevchenka. 2020. S. 112–120.

10. Snytko O. V. Osoblyvosti perekladu pravovoi terminolohii v umovakh dvomovnoho pravovoho prostoru. Movni i kontsepttsalni kartyny svitu. 2019. № 66(1). S. 247–252.
11. Konstytutsiia Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1996. № 30. St. 141.
12. Yevropeiska khartiia rehionalnykh mov abo mov menshyn. Ratyfikovana Zakonom Ukrainy vid 15.05.2003 № 802-IV. Vidomosti VRU. 2003. № 30. St. 259.
13. Chesterman A. Memes of translation: The spread of ideas in translation theory. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2016. 220 p.
14. Biel Ł., Staiger, U. Legal translation explained. London: Routledge, 2014. 224 p.
15. Katan D. Translating cultures: An introduction for translators, interpreters and mediators. 2nd ed. London: Routledge, 2009. 384 p.
16. Bhatia V. K. Analysing genre: Language use in professional settings. London: Longman, 1993. 240 p.
17. United Nations. Vienna Convention on the Law of Treaties, 23 May 1969. United Nations, Treaty Series, vol. 1155. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf> (date of access: 31.05.2025).
18. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 №1906-IV. Vidomosti VRU. 2004. № 50. St. 540.
19. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy №18-rp/2001 vid 13.12.2001. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 2001. №51. St. 2276.
20. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 25.06.2020 u spravi № 161/8270/15-ts. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90167787> (date of access: 31.05.2025).